

6.2.2020

Eduskunta
Puolustusvaliokunta

**PUOLUSTUS- JA ILMAILUTEOLLISUUS PIA RY:N ASIAANTUNTIJALAUSUNTO
HALLITUKSEN ESITYKSEEN HE 92/2019 vp**

1 Yleistä

Puolustus- ja Ilmailuteollisuus PIA ry tukee hallituksen esityksen tavoitteita ja tarkoitusta. Huoltovarmuusyhteistyö puolustusmateriaalin elinkaaren eri vaiheissa tukee Suomen puolustuskyvyn lisäksi pohjoismaisen teollisuuden keskinäisriippuvuutta.

Pohjoismainen teollisuus on suomalaiselle teollisuudelle luontainen ja läheinen yhteistyökumppani. Kaikki toimenpiteet, joilla lisätään ja mahdollistetaan alan yritysten välistä yhteistyötä ja teollisuuden toimintaedellytyksiä, ovat tervetulleita. Pohjoismaiset puolustusteollisuusyhdistykset tekevät läheistä yhteistyötä ja ovat jo vuosikausia pyrkineet mm. konkretisoimaan Nordefcossa tehtävää materiaaliyhteistyötä.

Huomautamme kuitenkin, että sopimuksessa käytettävä huoltovarmuuden käsite poikkeaa Suomen laajemmasta huoltovarmuuskäsitteestä (1390/1992), joka on ainutlaatuinen. Näemme siten ongelmallisena, että niin tässä sopimuksessa kuin EU- ja Nato yhteistyössä käytettävä 'Security of Supply' käännetään suomeksi huoltovarmuudeksi. Emme siten täysin yhdy nykytilan kuvauksessa mainittuihin järjestelyihin, joilla huoltovarmuutta turvataan kansainvälisessä yhteistyössä tai puolustusvoimien hankinnoissa. Asianmukaisempi suomenkielinen termi olisi "toimitusvarmuus".

2 Esityksen vaikutukset

Taloudellisista vaikutuksista jaamme esityksen näkemyksen: sopimus on teollisuuden edun mukainen. Parhaimmillaan se mahdollistaa syvällisen yhteistyön eri maiden toimijoiden välillä. Siten se tuottaisi huoltovarmuuden lisäksi myös kustannustehokkuutta. Kuitenkin esityksen lause "Olemassa olevat huoltovarmuusratkaisut kuitenkin huomioidaan hankinnoista päätettäessä", kaipa lisäselvennystä.

Huomautamme, että mahdollinen tuotannon keskittäminen maiden välillä edellyttää vientilupapolitiikan harmonisointia kyseessä olevien tuoteluokkien kohdalta. Koska pohjoismaisessa puolustusteollisessa kentässä on runsaasti ristiin- ja/tai yhteisomistuksia, **PIA esittää, että vientivalvontaa koskevaa alasopimusta laativa työryhmä kutsuu kuultavaksi pohjoismaisten yritysten edustajia.**

6.2.2020

3 Yksityiskohtaiset kommentit

Artikla 3, Sitoumukset ja Artikla 6, toteuttamisjärjestelyt

Kannatamme esitettyä vaatimusten ja painopisteiden yhdenmukaistamista. Vain loppuasiakkaiden harmonisoidut vaatimukset ja yhteensopivuusvaatimukset voivat tuottaa jaettavaa/vaihdettavaa materiaalia.

Varaosayhteistyö edellyttää vientiluvista sopimista. **Esitämme, että vientivalvontaa koskevan pääsopimuksen alasopimusta valmistelevalle työryhmälle ottaa asian huomioon työssään.**

Esityksen mukaisesti huoltovarmuutta voidaan konkretisoida tarkemmilla toteuttamista koskevilla järjestelyillä. Niitä tehtäisiin ainakin huoltovarmuuden yhteispisteiden ja -pyyntömenettelyjen, teollisuutta koskevan tiedon vaihdon, aiheutuneiden kustannusten korvaamisen mekanismien ja ampumatarvikesektorin huoltovarmuuden kehittämisen osalta.

PIA kannattaa tällaisten järjestelyiden kehittämistä ja pitää erityisen tervetulleena esitystä tiedonvaihdon prosesseista kansallisen puolustusteollisuusyhdistyksen kanssa. Painotamme, että kaikissa sitoumuksissa ja tiedonvaihtoa koskevilla järjestelyillä on ehdottomasti turvattava yritysten liike- ja ammattisalaisuudet. Myös viranomaisen on huolehdittava **kilpailulainsäädännön** noudattamisesta. Tiedonvaihdon prosessit kansallisten puolustusteollisuusyhdistysten kanssa on laadittava yhteistyössä yhdistysten kanssa. Järjestelyt voivat hieman poiketa toisistaan kansallisesti.

Ampumatarvikealan huoltovarmuutta koskevien järjestelyjen laatimisessa tarvitaan yritysten teollista asiantuntemusta. Lisäksi korostamme, että teollisuuden tulee olla tietoinen järjestelyprosessista sekä kansallisista vastuutahoista. **PIA esittää, että sopimusosapuolet valmistelevat kaikki teollisuutta koskevat järjestelyt yhteistyössä pohjoismaisten teollisuusyhdistysten kanssa.**

4 Sopimuksen toimeenpano

Puolustus- ja Ilmailuteollisuus PIA ry toistaa asian valmistelun aikana esittämänsä konkreettiset ehdotukset sopimuksen täytäntöönpanolle:

1. Vientivalvontaa koskevaa alasopimusta laativa työryhmä kutsuisi kuultavaksi pohjoismaisten yritysten edustajia.
2. Vientivalvontaa koskevaa alasopimusta laativa työryhmä ottaisi työssään huomion mahdollisuuden varaosayhteistyöhön.
3. Sopimusosapuolet valmistelisivat kaikki teollisuutta koskevat toteuttamisjärjestelyt yhteistyössä pohjoismaisten teollisuusyhdistysten kanssa.

PIA ja asianomaiset Suomen viranomaiset ovat ryhtyneet sopimuksen toimeenpanon yksityiskohtien suunnitteluun.

Pääsihteeri

Tuija Karanko